

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΩΣ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ενδοοικογενειακή βία ονομάζεται η βία που ασκείται μέσα στο σπίτι, ανάμεσα στα μέλη μίας οικογένειας. Στην παρούσα ομιλία θα επικεντρωθούμε στις συνέπειες που έχει για τα παιδιά να είναι μάρτυρες της βίας που δέχεται η μητέρα τους από τον πατέρα τους ή από τον σύντροφό της. Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί μία σημαντική αιτία τραυματισμών και θανάτων σε όλο τον κόσμο. Τα αφανή θύματα της ενδοοικογενειακής βίας είναι τα παιδιά. Κάθε χρόνο τα παιδιά που κακοποιούνται ή εκτίθενται στην βία ως μάρτυρες (ακούν ή βλέπουν περιστατικά βίας) υπολογίζεται ότι φτάνουν τα 10 εκατομμύρια. Υπολογίζεται δε ότι σε 5 από τις 10 περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας μεταξύ ενηλίκων τραυματίζονται και τα παιδιά. Τα παιδιά που μεγαλώνουν σε σπίτια όπου υπάρχει βία ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας βρίσκονται σε κίνδυνο πολλές φορές ήδη από την εμβρυϊκή τους ζωή. Υψηλότερο κίνδυνο να εκτεθούν σε ενδοοικογενειακή βία διατρέχουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Αναμφίβολα, η έκθεση ενός παιδιού στην ενδοοικογενειακή βία κατά την παιδική ηλικία μπορεί να εμποδίσει σε σημαντικό βαθμό τόσο την παρούσα όσο και την μελλοντική του ανάπτυξη. Οι αρνητικές επιπτώσεις είναι αρκετά σοβαρές και επηρεάζουν την κοινωνική και συναισθηματική λειτουργικότητα του παιδιού, την σωματική του υγεία και την ακαδημαϊκή του πορεία. Το ποια συμπτώματα θα εμφανίσει ένα παιδί που εκτίθεται σε βία μέσα στο σπίτι του και σε τι βαθμό εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Όσον αφορά στην αντιμετώπιση της ύπαρξης βίας μέσα στην οικογένεια, ιστορικά, το νομικό σύστημα τόσο χώρα μας, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, δεν αναγνώρισε ουσιαστικά την σοβαρότητα και επικινδυνότητα της ενδοοικογενειακής βίας, παρά μόνο στα τέλη της προηγούμενης χιλιετίας. Ωστόσο, η ενδοοικογενειακή βία εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να παραμένει ένα οικογενειακό μυστικό, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο για τους ειδικούς να αναγνωρίσουν και να προσεγγίσουν τα παιδιά που εκτίθενται σε παρόμοια περιστατικά. Ιδανικά, ο στόχος πρέπει να είναι η πρόληψη της άσκησης βίας και όχι η αντιμετώπιση των συνεπειών της. Μία καλή ευκαιρία να εντοπιστεί ένα παιδί-μάρτυρας ενδοοικογενειακής κακοποίησης και να γίνουν οι κατάλληλες παρεμβάσεις για την προστασία του δίνει ο χώρος της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Μία από τις υπηρεσίες όπου μπορούν να απευθυνθούν οι γυναίκες που δέχονται βία μέσα στην οικογένειά τους είναι τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών, που αποτελούν μέρος ενός ολοκληρωμένου δικτύου από δομές σε περιφερειακό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να υπάρξει συντονισμένη πολιτική βούληση σε κεντρικό επίπεδο. Κλινικοί που ασχολούνται με παιδιά -παιδοψυχίατροι και παιδοψυχολόγοι- έχουν προτείνει διάφορες θεραπευτικές προσεγγίσεις για παιδιά-μάρτυρες ενδοοικογενειακής κακοποίησης. Πρέπει να πάψουμε να αποδεχόμαστε το να αποτελεί η ενδοοικογενειακή βία ένα ιδιωτικό-προσωπικό ζήτημα ανάμεσα στο θύμα και στον δράστη· πρόκειται για ένα πρόβλημα που οδηγεί στην απώλεια κάθε ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ίδιας της ζωής. Οφείλουμε, συνεπώς, να το εξετάσουμε κάτω από το πρίσμα της φροντίδας της δημόσιας υγείας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.